

Predstavitev modela gospodarjenja v zasebnih gozdovih na primeru Združenja lastnikov gozdov Avstrijske Štajerske

Paul Lang¹⁹, Mihael Koprivnikar²⁰, Egon Rebec²¹,
¹⁹ Waldverband Steiermark, Hamerlinggasse 3, 8010 Graz - Austria
^{20,21} Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Celovška 135, 1000 Ljubljana

1. Uvod

Združenje lastnikov gozdov Avstrije (Waldverband Österreich) je interesna poslovna organizacija, ki deluje s pomočjo Avstrijske kmetijske zbornice. V Združenje lastnikov gozdov Avstrije je vključenih 8 združenj oziroma podjetij, ki so organizirana po posameznih deželah. Združenje na nivoju države skrbi za njihove skupne aktivnosti. Začetki združevanja lastnikov gozdov v Avstriji segajo v leto 1964, ko se je v Zgornji Avstriji ustanovilo prvo združenje. Od leta 2000 je združenje začelo delovati na nivoju celotne Avstrije. Danes je v združenju aktivnih okoli 62.000 lastnikov gozdov.

Začetki združevanja lastnikov gozdov na Avstrijskem Štajerskem so imeli predvsem družabni ter izobraževalni namen, ki pa je po parih letih usmerjene strokovne podpore s strani Štajerske kmetijske zbornice prerastla v največje ekonomsko združenje za odkup lesa iz privatnih gozdov v Avstriji. Glede na razdrobljeno gozdno posest v Sloveniji in dokajšnjo nepovezanost lastnikov je lahko razvoj avstrijskih poslovnih združenj primerna dobra praksa tudi za novo organizacijo slovenskega gozdarstva oziroma poslovno povezovanje lastnikov gozdov v zasebnem sektorju.

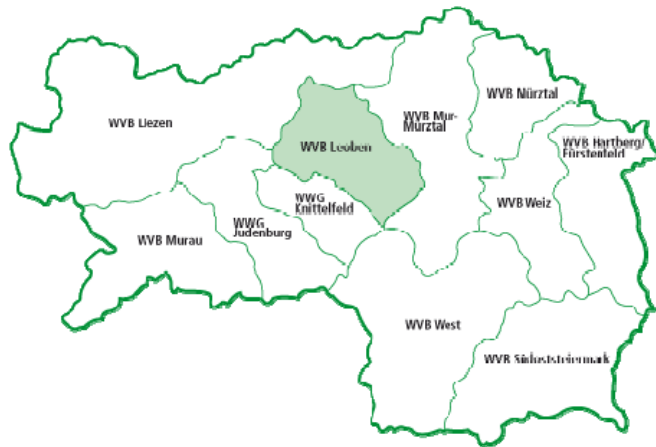
Rezultati delovanja združenja lastnikov gozdov Avstrijske Štajerske

Združenje lastnikov gozdov Avstrije je bilo ustanovljeno preko iniciativ po posameznih deželah, pri čemer je imela glavno vlogo Avstrijska kmetijska zbornica. Poleg izboljšanje tržnega položaja članov in zastopanja njihovih interesov na ravni države in organizaciji skupnih dejavnosti je med strateškimi cilji trajno zagotavljanje dobave lesa za avstrijsko lesno predelovalno industrijo, s čimer se posledično utrjuje pozicija Avstrije na tem področju. Združenja trenutno odkupijo skupno okoli 3 milijone m³ lesa in so največji dobavitelj lesa lesno predelovalni industriji v Avstriji. Lansko leto so v Avstriji kljub globalni krizi dosegli rekordno visoke povprečne cene do 100 € za les smreke A/B/C 2a+ oziroma povprečno okoli 80 € za ves posekan les. Proizvodnja v gozdarstvu je v letu 2011 zaradi visokih cen glede na predhodno leto v Avstriji porasla za 17,4 % na skupno 1,5 milijarde € oziroma 17,8 milijonov m³ posekanega lesa.

Združenje lastnikov gozdov Avstrijske Štajerske

Združenje lastnikov gozdov Avstrijske Štajerske (Waldverband Steiermark WVS) - je prostovoljna interesna organizacija lastnikov gozdov, ki so jo leta 1990 ustanovili štajerski lastniki gozdov kot društvo. Trenutno je v združenje vključenih okoli 12.500 članov, ki so lastniki okoli 165.000 ha gozdov. V Avstrijski Štajerski je 11 regionalnih združenj lastnikov gozdov (gospodarskih skupnosti), ki so sogovorniki za člane na terenu. V letu 2002 so se odločili za ustanovitev podjetja za sečnjo in spravilo lesa Forstservice GmbH. Večanje obsega poslovanja je privedlo v letu 2005 do ustanovitve podjetja Waldverband Steiermark GmbH. Z ustanovitvijo podjetja se je povečala tudi varnost poslovanja tako za lastnika gozda kot za lesno predelovalno industrijo. Lastniki gozdov preko združenja na Avstrijskem Štajerskem

prodajo okoli 1 milijon m³ lesa, kar je mogoče le z zaupanjem ter ustvarjenim dobrim imenom združenja. Utrditev položaja stabilnega podjetja si združenje zagotavlja z tri dnevni plačilnim rokom za odkupljen les ter zavarovanjem v primerih stečaja kupcev lesa.

Slika 1: Prostorska razdelitev združenj lastnikov gozdov (Waldverband) na Avstrijskem Štajerskem

Poleg skupne prodaje lesa spadajo med ostale aktivnosti predvsem izvajanje gozdarskih storitev, sodelovanje pri logističnih projektih, izvedba PEFC certifikacije, prodaja lesnih goriv, trženje novoletnih jelk, projektov EU ter ostalih storitev kot so dostavljanje lesnih goriv, popravila motornih žag, najema delovne sile in podobno. Združenje Waldverband Steiermark izdaja za člane štirikrat letno informativni časopis „Waldblick“ z naklado 13.200 izvodov ter organizira različne prireditve z gozdarsko tematiko in novinarske konference.

Organizacija dela ter financiranje

Deželno združenje WVS vodita upravni odbor ter predsednik. Operativno delo izvaja poslovodja (Geschäftsführer), ki je hkrati tudi vodja gozdarstva na deželni kmetijski zbornici. S takšno organizacijo se je zagotovila strokovna ter logistična pomoč, ki je bila potrebna predvsem ob začetku poslovanja ter se nadaljuje do danes.

Financiranje delovanja združenja je poleg plačevanja dela zaposlenih na zbornici potekalo predvsem preko razpisov za program razvoja podeželja na deželni ravni za podpore skupinam proizvajalcev (evropska in deželna sredstva). V obdobju 2007-2013 se podpira izvajanje aktivnosti združevanja ter koordinacije, aktivnosti za skupno prodajo lesa ter skupno delovanje deležnikov v gozdarstvu s projektnim financiranjem v višini od 50 do 80 % vrednosti dela. Lastna sredstva se zbirajo s pomočjo članarine (19€ ter prispevka od prevzetega kubičnega metra lesa, ki je okoli 0,50€/m³, ki se pokrije z višjo ceno za odkupljen les.

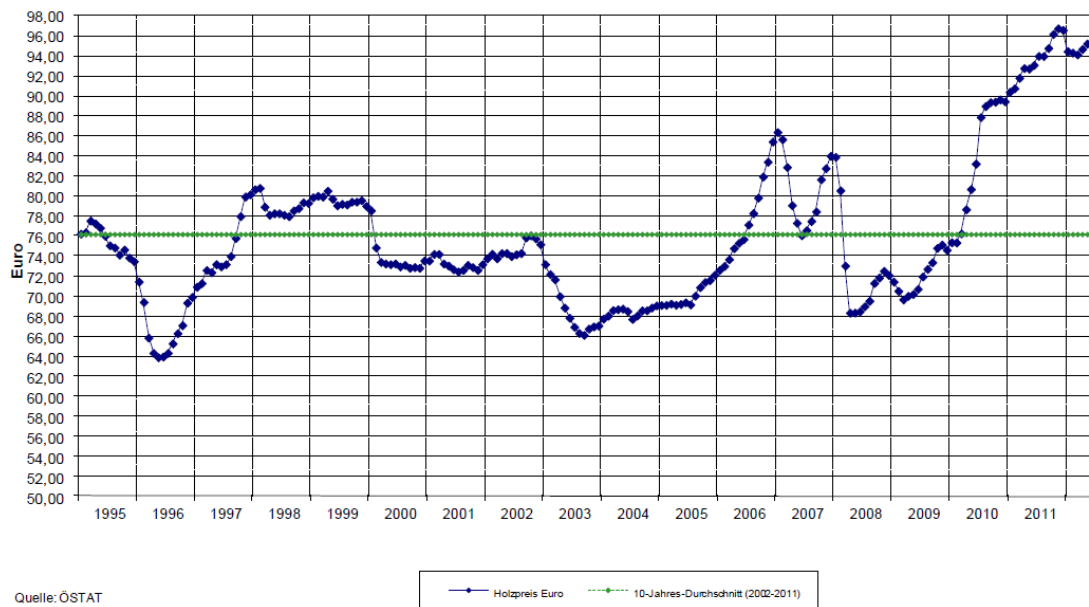
Stalno spremljanje gibanja cen lesa in lesnega trga

Deželne kmetijske zbornice poročajo v sredini meseca o cenah lesa v preteklem mesecu. Poročilo o gibanju cen ter stanju na lesnem trgu pripravi vodja gozdarskega oddelka, ki na podlagi pogodb sklenjenih v preteklem mesecu na rednem sestanku s predstavnikom lesno predelovalne industrije uskladi cene za pretekli mesec ter poda smernice in določi trend na trgu lesa. Tako zbrane in določene cene povzame Urad za statistiko republike Avstrije za namen uradnega statističnega poročanja. Na podlagi gibanja cen lesa, prognoz ter zalog lesa na skladiščih se člane združenja ter ostalo javnost pozove bodisi k sečnji oziroma k

zaustavitvi rednih sečenj večjega obseka, kot je bilo to v primeru neurij v letu 2008. Uravnavanje trga z lesom ter razvoj gozdno lesnega sektorja se usklajuje tudi na formalnem in neformalnem nivoju v konzorciju ProHolz, katerega člani so zbornice in interesna združenja.

Fi./Ta. Blochholz B, Media 2 b

06.08.2012 /Folie 1

Slika 2:Gibanje cen lesa v Republiki Avstriji

Razprava in zaključki

Model organiziranja lastnikov gozdov v Republiki Avstriji sloni na dolgoletni tradiciji zbornične ter društvene dejavnosti ter urejenih razmerjih med deležniki v gozdno lesnem sektorju. Od začetka združenja lastnikov gozdov do ustanovitve podjetja na nivoju dežele je preteklo na primeru Avstrijske Štajerske okoli 15 let. Danes so združenja lastnikov gozdov po posameznih deželah večinoma že prerasla v podjetja, ki so med največjimi ponudniki lesa lesno predelovalni industriji. Zavedanje o potrebi skupnega delovanja tako na strani lastnikov gozdov kot podjetnikov se kažejo v obojestranski prostovoljni odločitvi za obvezno članstvo v interesni zbornici ter panožnih združenjih gozdno lesnega sektorja. Prednosti skupnega lobističnega nastopa se kažejo v krepitvi pomena gozdno lesne panoge tako z gospodarskega kot javno mnenjskega vidika. Les postaja ne le industrijski temveč visoko tehnološki material, ki ga kot takega tudi prodajajo.

Opisana organiziranost in delovanje lastnikov gozdov je zaradi velikih finančnih koristi dobra praksa, ki jo spleča posnemati tudi v Sloveniji. Ob razvoju poslovne iniciative v društvih lastnikov gozdov v Sloveniji je že zaznati proces postopnega preoblikovanja društev lastnikov gozdov v smeri poslovnih združenj. Kot zelo hiter in uspešen prenos dobre prakse lahko omenimo licitacije vrednejšega lesa, ki se je začela izvajati že prvo leto po ustanovitvi združenja lastnikov gozdov Slovenije. Ob tem je potrebno omeniti, da se proces polne

profesionalizacije oziroma samostojne izvedbe licitacije preko lastne finančne institucije še ni vzpostavil.

Zaradi razmer na trgu oziroma velikih razlik v cenah lesa lahko pričakujemo, da se bi lahko proces profesionalizacije društev ob zadostni kadrovske pomoči izvedel v roku nekaj let. Kot primeren temelj za izboljšanje organizacije skupne prodaje lesa so lahko tudi kmetijske zadruge, ki sledijo načelom združništva. Napovedana prva skupna prodaja lesa v organizaciji društva lastnikov gozdov Pohorje Kozjak preko novo ustanovljene zadruge bo imela zagotovo velik vpliv na razvoj poslovne iniciative v posameznih društvih. Preko koncentracije prodaje in boljšega sortiranja se namreč povprečna cena lesa bistveno zviša. Profesionalizacija posameznih društev ter združevanje se lahko glede na avstrijske izkušnje izvede koordinirano. Avstrijski model nadalje kaže tudi na prednosti skupnega nastopa na ravni dežele ter države tako iz ekonomskega kot lobistično političnega vidika.

Ob pričakovani reorganizaciji gozdarstva v Sloveniji se ob proučitvi uspešnega interesnega in ekonomskega združevanja lastnikov gozdov v Avstriji postavlja vprašanje, kako nuditi procesu profesionalizacije društev primerno podporo tudi v Sloveniji. Praksa, ki je opisana v referatu, sloni na temeljni ideji, da je razvoj poslovnega interesa združenj z izkoriščanjem zasebnih gozdov zadeva nevladnih organizacij, pri čemer pa se proces zaradi javnega interesa razvoja gozdno lesnega sektorja podpre s strani države oziroma s pomočjo evropskih sredstev.

Literatura

<http://www.waldverband-stmk.at/>

Interna gradiva ter predstavitve Združenja WaldverbandSteiermark